INSTRUKCJA BHP OBSŁUGI: ZACIERACZKA DO BETONU

instrukcja stanowiskowa (art. 237[1] § 2 Kodeksu pracy, § 41 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP)

Instrukcja nr		**Wersja / zmiana nr**	
Data opracowania		**Obowiązuje od**	

1. Pracodawca, maszyna i stanowisko

Pracodawca *nazwa i adres*			
Maszyna *zacieraczka: producent, typ (jednowirnikowa, dwuwirnikowa jezdna), napęd (spalinowy, elektryczny), średnica wirnika, masa*		**Nr fabryczny lub ewidencyjny**	
Stanowisko *kto obsługuje maszynę*		**Gdzie dostępna instrukcja** *np. przy maszynie, w kontenerze brygady*	

Opracował *imię, nazwisko, funkcja*		**Data i podpis**	
Zatwierdził *pracodawca lub osoba upoważniona*		**Data i podpis**	

- ☐ instrukcja producenta (DTR) maszyny (typ, wersja)
- ☐ karta oceny ryzyka zawodowego dla stanowiska (numer i data)

2. Zagrożenia przy obsłudze

- ☐ pochwycenie stopy, dłoni albo odzieży przez obracający się wirnik z łopatami
- ☐ uderzenie uchwytem przy wyrwaniu się maszyny, upadek operatora
- ☐ spaliny i tlenek węgla przy zacieraczce spalinowej w hali
- ☐ pożar i oparzenie przy tankowaniu, o tłumik
- ☐ kontakt skóry i oczu ze świeżą mieszanką betonową, pył przy posypce
- ☐ hałas i drgania przenoszone na ręce, a przy zacieraczce jezdnej na całe ciało
- ☐ porażenie prądem przy zacieraczce elektrycznej i przedłużaczu
- ☐ potknięcie o przewód i zbrojenie, upadek przy krawędzi stropu i otworze
- ☐ praca po zmroku przy słabym oświetleniu

3. Wymagania wobec pracownika i środki ochrony indywidualnej

- ☐ szkolenie wstępne BHP (instruktaż ogólny i stanowiskowy) i aktualne szkolenie okresowe
- ☐ aktualne orzeczenie lekarskie bez przeciwwskazań do pracy na stanowisku
- ☐ zapoznanie z instrukcją producenta, oceną ryzyka i niniejszą instrukcją
- ☐ okulary ochronne, rękawice odporne na cement, obuwie ochronne wodoodporne
- ☐ ochronniki słuchu
- ☐ półmaska przeciwpyłowa przy posypce utwardzającej
- ☐ ochraniacze kolan przy pracy na świeżym betonie

4. Czynności przed rozpoczęciem pracy

- ☐ poznaj DTR i instrukcję zacieraczki (§ 63 ust. 2 rozp. o robotach budowlanych); instrukcje są dostępne dla pracowników (§ 30 ust. 1 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596)
- ☐ sprawdź obręcz ochronną wirnika, łopaty, śruby i tarczę; praca bez osłon jest niedopuszczalna (§ 15 ust. 3–4 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596; § 2 ust. 1 pkt 1 rozp. z 20.09.2001)
- ☐ sprawdź wyłącznik bezpieczeństwa na uchwycie i wyłącznik silnika; maszyna ma ruszać tylko po celowym uruchomieniu (§ 12 ust. 1, § 13 ust. 2 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596)
- ☐ sprawdź poziom oleju i paliwa; tankuj przy wyłączonym, ostygniętym silniku, z dala od ognia (§ 4 ust. 1 pkt 1 rozp. ppoż.)
- ☐ w hali i budynku uruchom spalinową zacieraczkę tylko przy wystarczającej wymianie powietrza albo użyj elektrycznej (§ 5 ust. 2 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596)
- ☐ przy zacieraczce elektrycznej sprawdź test wyłącznika różnicowoprądowego i przewód (§ 59 ust. 1, § 57 ust. 2 rozp. o robotach budowlanych)
- ☐ oświetl miejsce pracy przy zacieraniu po zmroku (§ 16 ust. 1 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596); sprawdź krawędzie stropu i otwory
- ☐ wynik sprawdzenia wpisz do dokumentacji maszyny, jeśli jest prowadzona (§ 70 rozp. o robotach budowlanych)

5. Zasady bezpiecznej pracy

- ☐ prowadź maszynę oburącz, stojąc stabilnie, według instrukcji producenta
- ☐ nie puszczaj uchwytu przy pracującym wirniku; zwolniony wyłącznik bezpieczeństwa zatrzymuje maszynę
- ☐ stóp i odzieży nie zbliżaj do wirnika; przewód elektryczny prowadź za sobą, poza strefą wirnika
- ☐ przy dłuższej pracy zmieniaj osoby i rób przerwy; drgania na ręce do 2,8 m/s² dziennie (zał. nr 2 cz. B pkt 1.2 rozp. Dz.U. 2018 poz. 1286)
- ☐ używaj ochronników słuchu; hałas porównuj z 85 dB z oceny ryzyka (zał. nr 2 cz. A pkt 1.3)
- ☐ przy krawędzi stropu i otworu zatrzymaj wirnik i pracuj tak, żeby nie cofać się w stronę krawędzi
- ☐ przy uszkodzeniu albo niezwykłym hałasie zatrzymaj maszynę i odłącz zasilanie (§ 67 rozp. o robotach budowlanych)

6. Czynności po zakończeniu pracy

- ☐ wyłącz silnik, poczekaj na ostygnięcie, odłącz zasilanie (§ 18 ust. 1 pkt 1 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596)
- ☐ oczyść wirnik i łopaty z betonu na postoju, środkami do tego przeznaczonymi (§ 17 ust. 1; § 71 rozp. o robotach budowlanych)
- ☐ zabezpiecz zacieraczkę przed uruchomieniem przez osoby nieupoważnione (§ 5 rozp. z 20.09.2001; § 23 pkt 1 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596)
- ☐ zgłoś usterki; dokument ostatniej kontroli maszyny trzymaj na miejscu pracy (§ 28 ust. 2)

7. Zakazy

- ☐ praca bez obręczy ochronnej i z wyłączonym wyłącznikiem bezpieczeństwa (§ 15 ust. 4 pkt 3 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596; § 2 ust. 1 pkt 1 rozp. z 20.09.2001)
- ☐ przeróbki maszyny, w tym zdjęcie osłon (§ 2 ust. 1 pkt 2 rozp. z 20.09.2001)
- ☐ naprawa, czyszczenie wirnika i regulacja łopat przy pracującej maszynie (§ 72 rozp. o robotach budowlanych)
- ☐ zacieraczka spalinowa w zamkniętym pomieszczeniu bez wymiany powietrza (§ 5 ust. 2 rozp. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596)
- ☐ tankowanie przy pracującym silniku, palenie i otwarty ogień przy paliwie (§ 4 ust. 1 pkt 1 rozp. ppoż.)
- ☐ praca uszkodzoną zacieraczką elektryczną albo z uszkodzonym przewodem (§ 57 ust. 2, § 67 rozp. o robotach budowlanych)

8. Sytuacje awaryjne

Pracownik niezwłocznie zawiadamia przełożonego o zauważonym wypadku albo zagrożeniu życia lub zdrowia i ostrzega współpracowników oraz inne osoby w rejonie zagrożenia (art. 211 pkt 6 Kodeksu pracy). Przy bezpośrednim zagrożeniu dla zdrowia lub życia pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, a jeśli to nie usuwa zagrożenia, oddalić się z miejsca zagrożenia, zawiadamiając niezwłocznie przełożonego (art. 210 § 1 i 2 Kodeksu pracy).

Sytuacja	Co robi pracownik
Wyrwanie maszyny z rąk, uderzenie uchwytem	
Pochwycenie odzieży lub stopy przez wirnik	
Zatrucie spalinami, zawroty głowy w hali	
Pożar paliwa lub porażenie prądem	

Numer alarmowy		**Przełożony** *imię, nazwisko, telefon*	
Osoba udzielająca pierwszej pomocy *imię, nazwisko, telefon*		**Apteczka, gaśnica, wyłącznik zasilania** *gdzie są*	

9. Zmiany instrukcji

Data	Zakres zmiany i przyczyna	Kto zmienił	Podpis

10. Potwierdzenie zapoznania z instrukcją

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Wersja instrukcji	Data	Podpis
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					

Pracodawca wydaje szczegółowe instrukcje i wskazówki dotyczące BHP na stanowiskach pracy (art. 237^4 § 2 Kodeksu pracy), a pracownik potwierdza w postaci papierowej lub elektronicznej zapoznanie się z przepisami i zasadami BHP (art. 237^4 § 3). Instrukcje dotyczące obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych pracodawca udostępnia pracownikom do stałego korzystania; powinny w sposób zrozumiały wskazywać czynności przed rozpoczęciem pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania pracy, czynności po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych (§ 41 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP). Treść techniczną dostosuj do instrukcji producenta i oceny ryzyka zawodowego. Zacieraczka do betonu: § 1, 2 ust. 1, § 5 i § 23 rozporządzenia z 20 września 2001 r. (t.j. Dz.U. 2018 poz. 583; zacieraczek nie ma w zał. nr 1 w brzmieniu z Dz.U. 2020 poz. 1461); § 5 ust. 2, § 12, § 13, § 15, § 16, § 17 ust. 1, § 18 ust. 1, § 23 pkt 1, § 28 ust. 2 i § 30 rozporządzenia Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596; zał. nr 1 lp. 529 (w brzmieniu z Dz.U. 2026 poz. 447) i zał. nr 2 cz. A i B rozporządzenia Dz.U. 2018 poz. 1286; § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia przeciwpożarowego (t.j. Dz.U. 2023 poz. 822); § 44, 57, 59, 63, 67, 70–72 rozporządzenia w sprawie BHP podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 nr 47 poz. 401). Przepisy nie opisują techniki zacierania.